

NAŠ DOM



List slovenske družine

Izhaja prvega vsakega meseca.

Velja na leto 20 din; posamezna številka 2 din.

Cekovnega računa številka 13.577 (»Naš dom«, Upravništvo Maribor).

Naslov: Uredništvo »Našega doma«, Maribor, Koroška cesta 5.

Uprava »Našega doma«, Maribor, Koroška cesta 5.

Nove knjige

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani je izdala tele nove knjige:

K ä s t n e r : **Pikica in Tonček.** Vez. 36 din. (To je zabavna in vesela knjiga za mestne otroke.)

R a h m a n o v a : **Tovarna novega človeka.** Broš. 38 din, vez. 48 din. (To je zanimiva knjiga o življenju v sodobni Rusiji. Za preprostega bralca ni, izobražen bralec pa bo imel mnogo užitka z njo.)

B e v k : **Človek proti človeku.** Vez. 70 din. (To je zgodovinska povest iz naših primorskih krajev. Veseli smo je, ker je med tolikimi prevodi, ki jih založbe zadnja leta sipljejo med nas, to vendar zopet domače delo. Primerna je za zrele bralce.)

K r a n j e c : **Med Napoleonom in Leninom.** Vez. 120 din. (Ta izvrstna zgodovinska knjiga, opremljena z mnogimi podobami, nam slika dogodke zadnjih sto let. S pridom jo bo bral vsak izobraženec in vsak, ki se želi izobraziti.)

Vse knjige — tiskali sta jih Tiskarna sv. Cirila v Mariboru in Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani — so tako lepe zunanosti, da delajo čast našim tiskarnam in knjigo-veznicam.

„Naš dom“ 1938

Staro leto je pri kraju, novo je pred nami. V tem novem letu bi »Naš dom« res rad našel pot v vsak slovenski kraj na Štajerskem in Koroškem. Da pa bo mogel biti večji in vendar ne dražji, bo odslej izhajal le štirikrat na leto (spomladi, poleti, jeseni in za zimo), a tedaj vsakokrat kar za čedno knjižico velik: vsakokrat z 48—64 strani, tako da bo ves letnik obsegal čez 200 strani z mnogimi slikami in z zabavnim in zanimivim branjem. Ostanite mu zvesti tudi v novem letu! Upamo pa, da se bo dosedanjim bralcem in bralkam pridružilo vsaj še petkrat toliko novih.

Prva številka novega leta izide marca 1938. Pravimo, da vas bo veselo presenetila.



Skrit napis
(Tone Kos, Vojnik)

Črkovnica
»Miksl-Maksl«



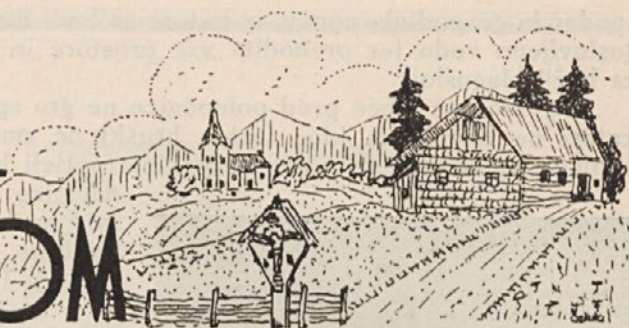
fižol
oseb. zaim.
jed
ima vsak človek
vas pri Ljubljani

A A B B Č	žival
I I I I K	ima vsak človek
K K N N O	svit
O O O O R	veznik
R R S V Ž	vedno teče

Kaj čitaš posredi?

(Nadaljevanje na 3. strani ovitka)

NAŠ DOM



December 1937

Sreda	1	Narod. zedinjenje
Četrtek	2	Bibijana
Petek	3	Francišek Ks.
Sobota	4	Barbara
Nedelja	5	Druga adventna
Pondeljek	6	Miklavž
Torek	7	Ambrozij
Sreda	8	Brezmadežna
Četrtek	9	Peter F.
Petek	10	Lavretanska Mar.
Sobota	11	Damaz
Nedelja	12	Tretja adventna
Pondeljek	13	Lucija
Torek	14	Konrad
Sreda	15	Kristina
Četrtek	16	Evzebij
Petek	17	Kvatrni petek
Sobota	18	Gracijan
Nedelja	19	Četrta adventna
Pondeljek	20	Evgenij
Torek	21	Tomaž
Sreda	22	Demetrij
Četrtek	23	Viktorija
Petek	24	Adam in Eva
Sobota	25	Božič
Nedelja	26	Štefan
Pondeljek	27	Janez Evangelist
Torek	28	Nedolžni otroci
Sreda	29	David
Četrtek	30	Nicefor
Petek	31	Silvester

To je mesec najbolj tihih, najbolj domačih, najbolj skrivnostnih praznikov.

Ko sence hitijo verniki zgodaj zjutraj, ko se še noč ni umaknila, v cerkev k svitnicam. S svetilkami in baklami si svetijo na pot.

Svet je adventni čas.

Zvečer brnijo kolovrati in kaj rade se zberejo predice nocoj pri tej hiši, drugič pri drugi. Čudne zgodbe si vedo povedati, da je potem marsikatero strah samo domov. Pravijo, da druge dneve ni dobro presti, le ob pondeljkih, sredah in petkih; druge večere imajo hudi duhovi oblast nad predicami. Posebno ob torkih ne sme nobena predica delj ko do devetih presti.

Vsi dnevi decembrski so kakor zamaknjeno pričakovanje tiste noči, ki edina od vseh noči nosi ime: sveta noč.

Gospodar in gospodinja skrbita, da so za ta večer hiša in hlevi čisti; ali ne le hiša in hlev, ampak tudi telesa in duše... da bi bile duše za ta večer kakor očejen in očiščen betlehemeski hlev, vredne, sprejeti Boga.

Ko je pomito in pometeno vse, ko je živini nanovo nastlano, vzameta go-



spodar in gospodinja ponev, iz katere se kadi dim špajke in brinja, in blagoslovljeno vodo ter prehodita vse prostore in kadita in kropita, moleč za božji blagoslov.

To noč pač nihče pred polnočnico ne gre spat. Po postni večerji, pri kateri na Koroškem kloc (suhih hrušk) ne sme manjkati, sedi družina okoli jaslic in moli in poje. Gospodinja v Beli krajini prinese štiri hlebe



Sveta družina išče prenočišča.

Ponekod je še lepa navada, da prinesejo v hišo podobo Svete družine in jo domači pobožno sprejmejo na »prenočišče«. V tem je ohranjen spomin na Jožefa in Marijo, ki sta po Betlehemu iskala, kje bi prenočila.

v vino. Kdor na poti od polnočnice domov pade, bo kmalu umrl.

Po polnočnici — pravijo — je treba hitro iz cerkve, kajti potem imajo verne duše svoje opravilo in gorje tistemu, ki bi v cerkvi zadremal in bi ga verna duša našla na svojem prostoru!


Najsi je vse to tudi prazna vera, ali priča nam, da smo v somraku božične noči tako blizu duhovnemu svetu, kakor vse leto ne. Zakaj; ni prazna vera, da se to noč odpira nebo, le kdor je odprto videti zna. Le kdor oči dvigniti zna nad svoje skrbi za hleve in živino, za hiše in kleti, za denarje in obleke — dvigniti v višave, kjer tudi dandanašnji pojejo angelski glasovi: »... mir ljudem na zemlji!« Ali ti in jaz verujeva v odprto nebo božične noči in s to vero pojdeva v Novo leto.

na mizo: na sredo belega (za spomin na božje Dete), okoli tega pa tri črne (za spomin na svete Tri kralje). Tri noči so ti hlebi na mizi: v sveti noči, na Štefanovo in v novoletni; na Novega leta dan jih šele razrežejo in razdelijo: en del domačim, drugega živini, tretjega sosedom in prijateljem.

Pravijo, da ima na sveti večer živina dar govora. Zlasti opolnoči se voli, krave in konji pogovarjajo o prihodnosti domače hiše. Ali čuti jih more le nedolžen človek, ki so mu nasuli v čevelj praprotnega semena, nabranega o kresu, ne da bi za to kaj vedel.

Okoli enajstih se odpravi družina v cerkev k polnočnici. Gospodar ali kak hlapec, ki je trden in ga ni strah, ostane za varuha doma. Kajti sveta noč je tudi noč duhov. Verne duše prihajajo na domove in se krepčajo s kruhom in vinom, ki je zanje pripravljeno.

To in ono verujejo ljudje: Če na sveti večer okoli hiše stopiš in se skozi okno ozreš, boš bojda tistega, ki bo prihodnje leto umrl, zagledal v hiši brez glave. Če je na sveti večer megla nizko, bodo prihodnje leto reveži mrli, če je visoko, pa bogatini. Med polnočnico se izpremeni voda v vodnjaku



*Kljub hišnim opravkom -
vedno lepo negovani lasje!*



KAMILOFLOR

Specijalni Shampoo za plavalaske, ne vsebuje alkalija. Daje lasem čudovit sijaj.

BRUNETAFLO

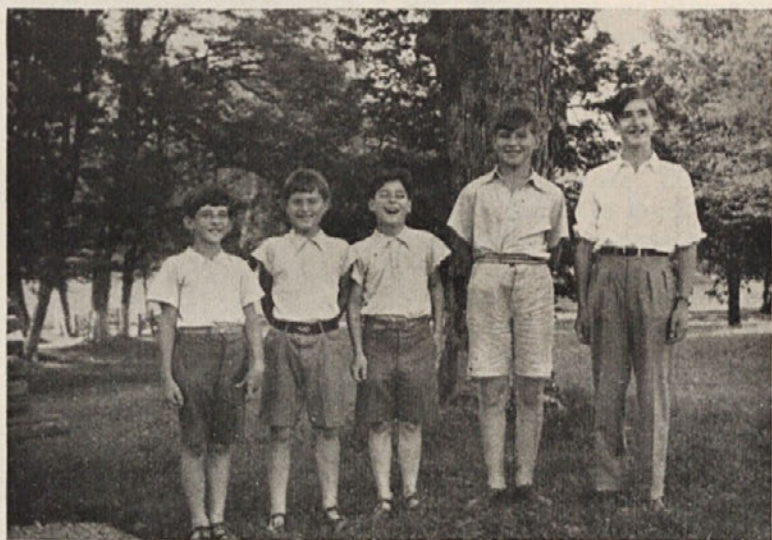
Specijalni Shampoo za temne lase, ne vsebuje alkalija, daje lasem čudovit sijaj.

Za može je samo ob sebi umevno, da bi morale biti žene - kljub hišnim opravkom, prahu in kuhinjski sopari - vedno lepo počesane. Vse žene naj bi si zapomnile: ako hočete biti lepo in dobro počesane, morate negovati svoje lase.

ELIDA SHAMPOO

Naša kraljevska družina

Že Homer, stari grški pesnik, omenja kralje — imenuje jih »pastirje ljudstev«. Blagor narodu, čegar kralj je res pastir — v svetopisemskem pomenu besede — in ne samo najemnik, ki zbeži! Med take svetopisemsko zveste vladarje svojega ljudstva pa po vsej pravici prištevamo kneze in kralje iz slavne dinastije Karadordevičev! Saj je njih zgodovina v neposredni zvezi z zgodovino našega naroda od Kočine Krajine in upora



Naš mladi kraljevski rod. Od desne na levo: Nj. Vel. kralj Peter II. (rojen 6. sept. 1923); kneževič Aleksander, sin kneza Pavleta (rojen 13. avg. 1924); kraljevič Tomislav (roj. 19. jan. 1928); kneževič Nikola, sin kneza Pavleta (roj. 29. jun. 1928); kraljevič Andrej (roj. 28. jun. 1929)

v Orašču pa do današnjih dni! Karadordeviči so vladarji narodne krvi; in to moramo ugotoviti s prav posebnim nacionalnim zadoščenjem, kajti dolga stoletja so vsem trem delom našega naroda vladali tuji vladarji: nemški, madjarski, turški.

V dobi, ko sta Avstrija in Rusija, druga na drugo politično ljubosumni, začeli izganjati Turke iz Evrope, se je pojavil na zgodovinskem obzorju mož, kateremu so rojenice pele v kmečki hiši; junak, ki je z mečem začel pisati nova poglavja v zgodovini Srbov: Jurij Petrović ali, kakor so mu Turki rekli: Karadžordže (Črni Jurij).

V zahvalo za njegova junaštva je narodna skupščina leta 1808. izvolila Karadorđa za svojega narodnega voditelja. Kot vladar novo osvobojene Srbije je Karadorđe skrbel zlasti za prosveto; učitelje je plačeval kot svoje prve častnike in nekoč se je sam izrazil: »Učitelj in vojvoda sta pred menoj enaka!«

Voždova¹ bolezen, notranji spori v komaj osvobojeni Srbiji in silni

¹ »Vožd«, t. j. »voditelj«, so rekli Srbi Karadorđu.

turški pritisk — vse to je povzročilo, da se je Karadžorđe umaknil na avstrijska tla.² Po drugem srbskem uporu se je leta 1817. vrnil v Srbijo, kjer ga je pa zavistni Miloš Obrenović dal v spanju umoriti.

Po nesrečni smrti očetovi je njegov sin Aleksander (rojen leta 1806. v Topoli) stopil kot častnik v rusko armado, nato pa je postal adjutant kneza Mihajla; ko pa je leta 1842. leta moral odstopiti, je srbska narodna skupščina izvolila princa Aleksandra Karadorđevića za kneza Srbije, kateri je vladal strogo ustavno do leta 1858. Njegov padeč je bil



Na Bledu:

Kraljevič Andrej in knezevič Nikola v svojem malem avtomobilu.

posledica njegove nepristranosti v dobi krimske vojne (1853), s katero si je bil nakopal sovraštvo Rusom prijazne stranke. Odšel je na Ogrsko in umrl 1885 v Temešvaru; pravice do srbskega prestola je prenesel na svojega tretjega sina Petra (rojen 29. junija 1844 v Beogradu).

Princ Peter je živel v Švici, tam posečal šolo, nato pa absolviral znamenito vojno akademijo Sv. Cyr v Franciji. Stopil je kot častnik v francosko armado in si v francosko-nemških bojih s svojo izredno hrabrostjo pridobil med prvimi red častne legije. Po končanih bojih je prišel v Bosno pod imenom Petar Mrkonjić ter se s četami, ki jih je nabral na lastne stroške, junaško boril za osvobojenje zatirane raje izpod turškega jerobstva. Takrat vladajoči knez Milan Obrenović pa mu je stregel po življenju. Po krajšem zopetnem bivanju v tujini se je preselil v Cetinje, kjer se je poročil s hčerko kneza Nikole, z Zorko Ljubico, ki mu je rodila pet otrok. Po zgodnji smrti ljubljene žene († 1890) se je posvetil vzgoji svojih otrok in odšel v Švico, kjer je živel kot skromen zasebnik. L. 1903.

² Mimogrede je bil tudi v Mariboru.

ga je poklicala narodna skupščina na srbski prestol. Glavni njegovi politični smernici sta bili: osvobojenje in zedinjenje vseh Jugoslovanov. Te visoke ideale pa je stari junaški kralj uresničil skozi plamen balkanskih vojn in viharje svetovne vojne preko albanske Golgote. Sadov svojega velikega dela pa se je mogel veseliti komaj tri leta, kajti 16. avgusta 1921 je umrl.

Na prestolu je sledil sin **Aleksander I.**, ki je vršil vladarske posle že od leta 1914. Prestol je zasedel mož, ki je bil vreden sin svojega očeta. Svoje visoke vojaške in državniške zmožnosti je pokazal že v dobi balkanskih vojn, nato pa tekom svetovne vojne. Težka je bila naloga vladarja v razrvanih povojnih razmerah. Premagal je velike zapreke in uredil



Nj. Vel. kralj **Peter II.** z bratoma in bratrancema pri igri.

notranje razmere tako, da je bil mogoč vsestranski napredek na znotraj, država pa si je s tem pridobila ugled na zunaj.

Rad se je mudil v naši Sloveniji, kjer je v svojem dvorcu na Bledu preživel s svojo družino poletne mesece. Bil je velik ljubitelj narode, zlasti pa vnet lovec, saj je s svojo kraljevsko soprogo Marijo prebil marsikako nepozabno uro na lovu na gamse v Krmi. — Ker je bilo njegovo plodno in neomahljivo delo trn v peti sovražnikom našega naroda, je bil izvršen 9. oktobra 1934 v Marseilleu nanj atentat, kateremu je podlegel, star šele 46 let. Zgodovina mu je po pravici vzdela pridevek Viteški kralj Zedinitelj.

Po ustavi je določeno, da vladaj prvorojenec. In tako je zasedel prestol svojih slavnih prednikov Nj. Vel. kralj **Peter II.**, ki sedaj šteje šele 14 let. Glavna naloga mladega kralja sedaj je, da si nabere obilnih zakladov duha. Do njegovega 18. leta bo vladalo namestništvo, čigar glava je knez-namestnik Pavle, sin Nj. kr. Vis. Arseno Karadordevića.

Naši izseljenci

Že stari narodi so poznali izseljeniški problem, ki je v glavnem obstojal v prevelikem številu prebivalstva na rodni grudi. Tako so se feničanski in grški izseljenci razlili po otokih in obalah Sredozemskega morja, ustanovljajoč kolonije trgovsko-kmetijskega značaja. V zgodnjem srednjem veku so Normani zapuščali rodno skandinavsko grudo ter se naselili v zapadni Franciji, Angliji in celo v južni Italiji. Na pragu novega veka



Dr. Anton Korošec govori po radiu našim izseljencem po svetu.

je bilo zlasti močno izseljevanje z Britanskih otokov v Novi svet — in to deloma iz socialnih, deloma iz verskih razlogov.

Naš življ se je začel izseljevati razmeroma pozno — in to v drugi polovici XIX. stoletja; takrat je počelo izseljevanje na veliko v Ameriko zlasti iz Slovenije, Dalmacije in zapadne Hrvatske, Hercegovine, Črne gore, Južne Srbije in Vojvodine. Na višku pa je bilo v 90. letih preteklega in 10. letih XX. stoletja. Obsega izseljevanja našega naroda v posamezne kraje ni mogoče ugotoviti, ker v deželah, kamor so se doseljevali, niso vodile pristojne oblasti točne statistike. Zato so često zamenjavali Slovence, Slovake, Hercegovce, Hrvate in druge Slované. Dasi nam manjka točnih podatkov o številu naših izseljencev, nam podaja Benko Bojnički (Socijalni Preporodjaj, 1925) precej zanesljive številke, po katerih živi v U. S. A. okoli pol milijona, v Kanadi 20.000, v Južni Ameriki do 50.000, v Avstraliji in Novi Zelandiji do 3000 in v južni Afriki do 500 Jugoslovancev, vsega torej okoli 700.000 duš.

Slovinci so se koncentrirali zlasti v U. S. A. — okoli 100.000 po številu —, in sicer v tehle državah: Pennsylvaniji, Ohio, Illionis, Minnessoti in Colorado. Vendar se izmed vseh Slovanov najhitreje amerikanizirajo. Imajo tudi mnogo koristnih gospodarsko-prosvetnih in verskih organizacij, ki kolikor toliko zadržujejo napredujoče potujčevanje. Zlasti slovenske župnijske šole so važne, saj jih obiskuje preko 7000 otrok! Pa tudi raznim katoliškim društvom, ki imajo 78 lastnih domov, gre v nacionalnem oziru mnogo zaslug.

Po poklicu so rudarji, industrijski in gozdni delavci in farmerji, nekaj jih pripada tudi inteligenčnim poklicem.

V Nemčiji imamo »Vestfalske Slovence«, ki so se večidel kot rudarji naselili pred 40 leti; po vojni pa se jih je mnogo preselilo v Francijo, kjer je bila konjunktura sprva za to zelo ugodna; glavni dotok se je začel po letu 1923. predvsem iz rudarskih okolišev v Sloveniji. Najmlajše pa je naše izseljeništvó v Holandiji (1925—1929). — Izseljevanje je v dobi krize začelo vsestransko močno nazadovati, le v Kanado in Brazilijo je še odprta pot.

Medtem ko se stara Avstrija ni brigala niti v socialnem niti v nacionalnem pogledu za našega izseljenca, je naša država leta 1921. izdala moderen Izseljeniški zakon, s katerim je urejena socialno-politična plat našega izseljeniškega vprašanja. Skrb za naše izseljence je poverjena ministrstvu za socialno politiko, generalnemu izseljeniškem komisarijatu v Zagrebu in seveda raznim konzulatom v prizadetih deželah.

Prof. St. L.:

Bolgarija

Izmed petih držav, ležečih na Balkanskem polotoku, je Bolgarija tretja po velikosti, meri namreč 103.146 km². Je naš vzhodni sosed in meji z nami v zračni črti le od izliva Timoka v Donavo do Belasice blizu ribatega Dojrana. Na jugu ji zapirata pot do Egejskega morja Grčija in Turčija, le nje vzhodni rob oblivajo valovi Črnega morja, ob katerem ležita dve pristanišči: Burgas in zgodovinsko znamenita Varna; na severu pa jo od Romunije loči Donava.

Glavna reka je Marica, ki se po daljšem vijugastem toku izliva v Egejsko morje.

Dežela ima izrazito poljedelski značaj, saj se bavi preko 80% prebivalstva s poljedestvom. Veleposestev je le malo, prevladuje pa srednja in mala posest — podobno kakor pri nas; Bolgari so izvrstni poljedelci, zlasti pa vrtnarji. V krajih južno od Balkana pridelajo mnogo riža, tobaka in maka, zlasti pa so važne »plantaže« rož vrtnic, iz katerih proizvajajo svetovno znano bolgarsko rožno olje. Pa tudi sviloprejkó goje v precejšnji množini; na jugu uspeva tudi vinska trta, vendar jo je skoroda uničila bolezzen philoxera. Tudi sadjarstvo je močno in daje zlasti mnogo sliv in orehov. Izmed žitnih vrst pridelajo največ pšenice, dalje koruze, ječmena, nekoliko manj pa rži in ovsa.

V živinorejskem pogledu so na prvem mestu ovce (8.700.000 kosov), nato sledi govedo (okoli 2.000.000 kosov), za temi pridejo koze (1.200.000), nato svinje (1.000.000), konji (500.000) in mule; tudi perutninarstvo je močno razvito, saj so jajca — poleg tobaka, koruze in rožnega olja eden najvažnejših izvoznih predmetov.

Gozdarstvo je bilo doslej precej zanemarjeno, vendar zlasti država, ki poseduje velike gozdove, skrbi za umno gojitev. Gozdov je sorazmerno malo, komaj 12% celotnega državnega ozemlja.

Skozi Bolgarijo teče mednarodna proga: Niš—Sofija—Drinopolje—Sambul. Celokupno železniško omrežje se ceni na 3000 km.

Bolgarija je ustavna kraljevina — glavno mesto je Sofija; od oktobra 1918. leta vlada kralj Boris III. Bolgari so Južni Slovani, ki so nam po jeziku zelo sorodni, vendar se pretaka v njih tudi nekaj mongolske krvi,

Bolgarski ministrski predsednik KJoseivanov v Beogradu. Nedavno je obiskal bolgarski ministrski predsednik Beograd. V imenu jugoslovanske vlade ga je sprejel dr. Anton Korošec, minister notranjih del. Na sliki vidimo bolgarskega ministrskega predsednika, ki stoji na stopnišču svojega salonskega voza in se tik pred odhodom poslavlja od dr. Antona Korošca.



izvirajoče iz vojaško organiziranih krdel Volga-Bolgarov, ki so v 7. stoletju podjarmili slovanska plemena, toda so utonili v slovanskem morju. Zlata doba njih književnega in kulturno-političnega razmaha je 10. stoletje. Nato sledi propad, ki preide v turško suženjstvo, ki je v glavnem trajalo do sredine druge polovice preteklega stoletja.

Rusko-turška politika preteklega stoletja in avstrijska politika začetkom nove dobe nam je Bolgarijo docela odtujila in šele zadnja leta so dala nove smeri, ki vodijo v prijazno politiko do Jugoslavije.

Januš Golec:

Pravi kavalirji

Največje nehvaležnosti sta bili in najbrž bosta dobrota in gostoljubnost slovenskega duhovnika. Radi teh dveh čednosti je pretrpela zelo mnogo slovenska duhovščina od strani narodnih in političnih nasprotnikov ter raznih potepuhov, ki so prepričani celo v današnjih slabih časih, da je župnišče na Slovenskem kovnica denarja. V dokaz resnice naše

trditve naj služi resnični dogodljaj, kakor se je zgodil v spodnjih krajih leta 1908. in je bil dalje časa predmet časopisnih in dnevnih razgovorov.

Na debelo okradena gostoljubnost

Popoldne predbožičnega dne omenjenega leta je potrkal na vrata župnišča v Sromljah nad Brežicami kakih 45 let star gospod v športni obleki in z nahrbtnikom. Gostoljubnemu, dobrosrčnemu in originalnemu g. župniku Štefanu Turkušu se je predstavil z vizitko Anton Krušnik, finančni svetnik v Sarajevu. Omenil je, da je namenjen po dolgih letih v domači kraj v Pišce, kjer bi zopet rad prebil slovenske božične praznike. Na Sromljah se je oglasil mimo grede pri gospodu le radi tega, ker mu je naročil njegov bivši šolski tovariš in še danes najljubši prijatelj, brežiški g. župnik in dekan Jožef Mešiček: »V Sromljah ne smeš mimo farovža. Tam je za župnika moje drugo srce — g. Štefan. Pozdravi ga v mojem imenu, vošči mu vesele praznike in ga zagotovi, da pridem na Štefanovo na godovanje.«

Izročitev pozdravov in naznanilo prihoda res dobrega prijatelja in stanovskega tovariša sta bili izrečeni prisrčno v slovensko-hrvaški mešanici, katera je lastna uradniku, ki je služboval precej let med brati Hrvati.

Ponujena vizitka z označbo finančnega svetnika, naročilo najboljšega sosedu dekana, da visoki gospod ne sme kar tako mimo sromeljskega župnika, je iznenadila veselo že davno rajnega dobričina g. Štefana. Radost nad redkim obiskom je izrazil z objemom neznanca in izjecljal, da se on piše: Tu — tu — turkuš. G. svetnik mora biti čez Božič njegov gost. To je sigurno tudi namen in želja g. dekana Mešičeka.

Župnik Štefan Turkuš in sarajevski finančni svetnik sta postala na sveti večer prijatelja. Izmenjavala sta hrvaške in slovenske spomine, dokler ni moral g. gostitelj k polnočnici, kamor mu je sledil g. svetnik.

Sploh je bil Sarajevčan dober sin slovenske krščanske matere. Na sveti dan je bil celi dan župniji v spodbudo pri treh sv. mašah. G. Štefan se je divil visokemu obisku, ki mu je kratil lepe praznike, katere bi bil sicer prebil čisto sam. Na vsak način je hotel obdržati gospoda iz Bosne na štefanovanju, ko bo obhajal god v krogu svojih blagih sosedov pri pečenem puranu, pitanjem gosaku in mladih račkah. Božični praznik je za g. Turkuša prav za prav Štefanovo. Ta dan vsako leto veselo goduje in bo letošnji imendan še posebno povzdignila navzočnost g. svetnika iz osrčja hrvaške in nekoč turške Bosne.

G. svetnik se je zahvaljeval za povabilo in vztrajal odločno na tem, da mora biti vsaj na Štefanovo pri svojih domačih, kateri bodo v največjih skrbeh, ker ga že ni bilo na sveti večer in Božič, kakor je bil sporočil pismeno.

Prijatelja in pobratima sta bila na božični praznik dolgo v noč po koncu. Sarajevčan se je odpravljal na Štefanovo bolj zgodaj iz Sromelj, da bo pri pozni službi božji v domači fari v Pišecah.

Pred jutranjim opravilom na Štefanovo se je podal sromeljski gospod rano v cerkev v spovednico. G. svetniku je prinesel z zadnjim zбоgom na posteljo ključ od veže z naročilom, naj ga le pusti znotraj v vratih po odhodu. Farovška služinčad odrzi itak prva iz cerkve, a se tudi tatinških potepuhov ni bati.

Kakor hitro se je izpraznilo župnišče v jutro na praznik sv. Štefana in je odzvonilo k pridigi in sv. maši, je bil g. svetnik z bliskavico iz postelje in že tudi v obleki. Pograbil je svoj nahrbtnik, segel vanj in privlekel na žičnem obroču napeljane vsemogoče vitrihe ter lažje in težje vlomilsko orodje. Ključavnice na župnikovih omarah in miznih predalih so se umikale igraje vlomilski spretnosti Bosanca. V njegovem globokem hlačnem žepu so utonili Turkuševi težko prištedeni zlatniki, skrbno zložen srebrni denar za sv. maše ter zlata ura z verižico. Iz jedilne shrambe je sunil in pobasal v nahrbtnik dva zaklana, trdo-zmrzla ter za godovanje pripravljena purana, pitanega gosaka in račke.

Vežnih vrat mu ni bilo treba niti vlamljati, saj mu je zaupal g. župnik ključ od njih. Pustil je ključ v vratih in stopil s precej težkim nahrbtnikom v mrzlo in jasno Štefanovo jutro. Iz Sromelj ni krenil, kakor je nafarbal g. Turkuša, v Pišece, ampak proti Podsredi, kjer si je hotel privoščiti že isti dan drugo duhovniško žrtev.

Prijatelja pri pitanem gosaku in rački

Enako kakor v Sromljah je pokazal tatinska zloba svetniško vizitnico na Štefanovo popoldne pred leti umrlemu g. Jožefu Krohnetu, župniku v Podsredi. Izročil mu je pozdrave kozjanskega g. dekana Tomažiča. Ta ga je prosil, naj nikar ne hodi mimo gostoljubnega podsreškega župnišča.

Niso še bili izmenjani naročeni pozdravi in dobrodošlica, že je sedel g. svetnik za praznično pogrnjeno mizo, ki je ponujala v izobilju jedaje in pijače.

Podsrečki g. Jože je bil strasten pušac najfinejšega buršičana iz Hercegovine — sosede Bosne, kjer je vršil njegov gost odgovornosti polne posle finančnega svetnika.

G. Krohne se je izredno veselil, da ima pri svoji mizi visokega gospoda, ki je po desetletjih na poti med svoje ljube domače v sosednji župniji Koprivnica.

V Podsredi je držal za glavno nit živahnega razgovora g. župnik. Podčrtoval je v svojih gladkih besedah, da je gospodarsko dobro podprt in si lahko privošči iz dediščine po svojih tetah najfinejši duhan in iz tujine naročeno buteljčno vino.

V Podsredi je bilo za g. svetnika precej zabave in kratkočasje. Gospodu plebanušu je tekel govor mnogo gladkejše in urnejše nego sromeljskemu g. Tu — tu — turkušu. G. Jože je prevozil in prehodil kakor g. svetnik precej sveta. Med prijateljema, katera sta se mnogo učila, veliko čitala, potovala in si ogledovala, so bili razgovori vse nekaj drugega, kakor pa s preprostim sromeljskim g. Štefanom, kateri je prečepel desetletja v sicer lepih — a vendar malih ter bolj neznatnih Sromljah.

Prisrčnost ter obilnost pogostitve in besedne zabave je tolikanj navdušila g. svetnika, da je zgínil na tihem k težkemu nahrbtniku v vežo. Izmotal in privlekel je iz njeга pitanega gosaka in eno račko. Oba ptiča je oddal v kuhinjo kuharici z naročilom, naj ju pripravi za večerjo brez predhodnega obvestila g. župniku. Zlata duhovniška duša naj bo veselo presenečen, ko bosta zavonjala na mizi pečen pitan gosak in liki maslo krhka račka.

Večerja na Štefanovo v podsreškem župnišču je bila gostija, kateri se ni mogel načuditi hišni gospodar.

Gosak in račka, ki sta bila namenjena v opitanem stanju svetnikovim domačim, sta zaslužila na župnikovi mizi bratovščino z buteljčno kapljico.

Pobratima sta se mastila, pila, kramljala ter pušila kakor ženski lasje na dolgo in fino zrezani hercegovski tobak pozno v noč.

Drugo jutro se je mudilo g. svetniku v Koprivnico. Pred odhodom k počitku je obljubil, da se bo poslovil od najmlajšega brata šele drugo jutro po sv. maši in po zajtrku.

Prijatelja sta vlekla nočno dreto prav krepko vsak v svoji sobi, dokler se ni oglasil jutranji zvon, ki je predramil oba in ju poklical vsakega na svoje opravilo. G. župnik je odhitel na Janževo v cerkev, kamor mu je sledila tudi gospodinja z deklo.

G. svetnik je ostal čisto sam v farovžu. Prisvojil si je s pomočjo vlomilskega orodja precej od denarne dediščine župnikovih rajnih tet. Pospravil je v nahrbtnik vse škatle dražjega buršičana in zginil z obilnim plenom v gotovini in duhanu ne proti Koprivnici, kakor je lagal gospodu prijatelju, ampak naravnost v Kozje, kjer je dekanoval dolga leta eden najbolj gostoljubnih lavantinskih duhovnikov, že tudi blagopokojni gospod Marko Tomažič.

Pojedina ukradenih puranov

V kozjanskem hotelu pri »Dobrem pastirju«, kakor so nazivali župnišče g. Tomažiča, si je odprl sarajevski laži-svetnik vsa vrata zemeljskih dobrot z že omenjeno vizitko, s pozdravi g. šolskega tovariša Krohneteta in z njegovo prepovedjo mimohoda. Že koj prvi sprejem in opoldanska pogostitev sta g. svetnika tako navdušila za občudovanje brezmejnega gostoljubja duhovščine v spodnjih krajih, da je pustil speči za večerjo oba g. Turkušu ukradena purana in zadnjo račko. Radodarnost slovenskega brata iz daljne Bosne ni dopustila, da bi se po tolikih letih vrnuli gospod svetnik zabaval in gostil sam z dekanom. Na večerjo so bili povabljeni k »Dobremu pastirju« poleg g. notarja, rajnega g. dr. Fr. Jankoviča in sodnega predstojnika vsi odličnejši rodoljubi iz kozjanskega trga.

Na slovesni pojedini je bilo govorenih toliko ganljivih napitnic na bratstvo Slovencev s Hrvati, da je sklenil g. finančni svetnik, da ne bo vrnil nezabnemu bratu Marku Tomažiču pogostitve z vlomom in tatvino. Spal je pri »Dobrem pastirju« do obilnega predjužnika. Kot krono zahvale za obisk ga je pustil g. dekan odpeljati v kočiji na postajo v Mestinje, odhoder se je namenil po železnici v svoj rojstni kraj — v Rogatec.

Po razkrinkanju se srečno odpeljal

Obisk g. svetnika iz Sarajeva je najbolj razburil na Janževo leta 1908. koj po jutranji sv. maši podsrečkega g. župnika. Pogнал se je v sedlo in odgalopiral proti Kostivnici, kjer je domneval sleparskega pobratima. Koprivniški gospod je bil že po svetnikovem tatinskem programu obvarovan časti njegovega poseta in tudi ni znal, kam naj bi bil usmeril lopovske korake.

Gospod Krohne je prijezdil šele na dan nedolžnih otročičev v Kozje, ko se je že bil svetnik odpeljal pred urami na postajo in bi bil vsak pogon za njim brezuspešen.

Dobričina g. dekan se je smejal razburjenosti tovariša z izgovorom, da ga ni goljuf okradel, ker pri njem bi ne bil naletel na nič zlatega ali

srebrnega. Podaril mu je celo dva purana ter raco, vino in voz mu je navrgel g. dekan kot protidarilo in protiuslugo.

★

G. finančnega svetnika Antona Krušnika so vtaknili pod ključ v Celju. Tamkaj je preveč razmetaval z g. Turkušu pokradenimi zlatniki in g. Krohnetu sunjeno dediščino po rajnih tetah. Povrh so ga zasačili pri vlomu v neko trgovino in so ga odvedli v zapor.

Policiji in sodišču je priskočilo na pomoč časopisje. Hitro so populili ujetemu ptiču svetniško sarajevsko perje. Aretirani je bil iz kaznilnice v Lepoglavi na Hrvaškem pobegli in na devet let ječe obsojeni vlomilec, tat in »hohštapler« Nikola Dobrečič iz Jaske pod Zagrebom.

Po pobežu izza štirih sten ječe je sleparil ter vlamljal največ po župniščih po Hrvaškem Zagorju. Kakor hitro so mu postala tla med Hrvati prevroča, se je lotil dobrote in gostoljubja slovenske duhovščine po spodnjih krajih. Na finančnega svetnika Krušnika se glaseče vizitke je pofatil v župnišču v Klanjcu bratu tamošnjega g. plebana.

Štajerska okradena in ogoljufana duhovniška trojica je bila pozvana čez par mesecev k obravnavi v Zagreb.

V Zagrebu je šele zvedel g. Turkuš iz Sromelj, da je bil svetniški tat toliko radodaren, da je delil njemu ukradena purana, pitanega gosaka in račke z najboljšimi sobrati.

Občo pozornost v sodni dvorani navzočih številnih radovednežev je vzbudilo glasno priznanje na novih 15 let obsojenega obtoženca. Po razglašeni obsodbi se je obrnil Nikola Dobrečič proti občinstvu, pokazal z desnico proti slovenskim duhovnikom in rekel:

»Gospoda! Ni mi žal, kar sem izmaknil po župniščih zagorskih sorojakov. Iz srca obžalujem, ker sem oškodoval brate Slovence, ki mi niso bili samo gostitelji, ampak — pravi kavalirji!«

Kdo

nam zna k tema dvema slikama napisati zabavno povestico? Ne sme je biti več ko za eno stran »Našega doma«. Pošlje naj jo do 15. januarja 1938! Objavili jo bomo v prihodnji številki.



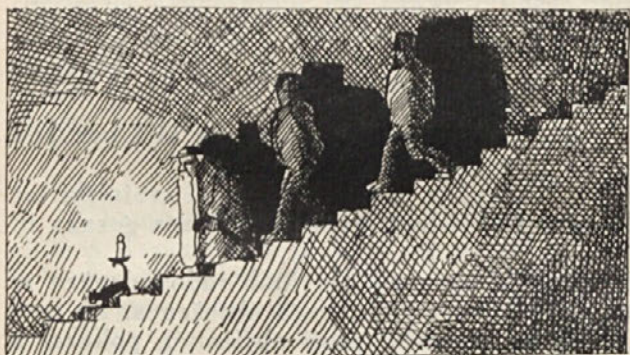
Rusticus:

Čudovito potovanje Martinca iz Podloma

Skozi debela hrastova vrata so vstopili v prostorne podzemeljske prostore.

Pred vhodom pa je Žeja skrivaj pocuknil Martinca.

»Ti, primaruha, dovolj si močan! Kar ro-



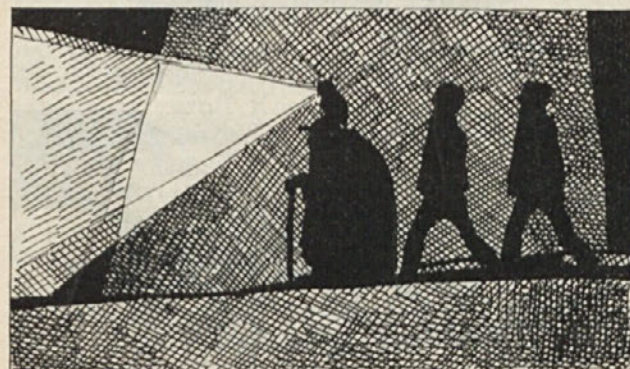
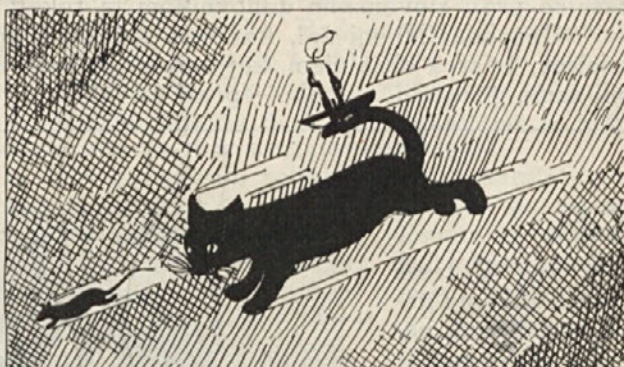
Za vsak slučaj si je mislil, je treba biti pripravljen.

Tedaj pa ...

Odnekod je smuknila miška, mačka z lučjo pa — hop! — za njo ...

Nič ni pomagalo Abadonovo klicanje. Lučka je izginila in ugasnila nekje med temi stenami.

Ostali so v temi.



kave zavijaj in poprimi, če nanese prilika! Si razumel? Primaruha!»

»Razumel!« je pritrdil Martinec.

Po vegastih stopnicah so korakali nekam navzdol v temo ...

Ni bilo ne konca in ne kraja.

Kam neki vodi pot?

Žeja ni trenil z očmi.

Kaj sedaj?

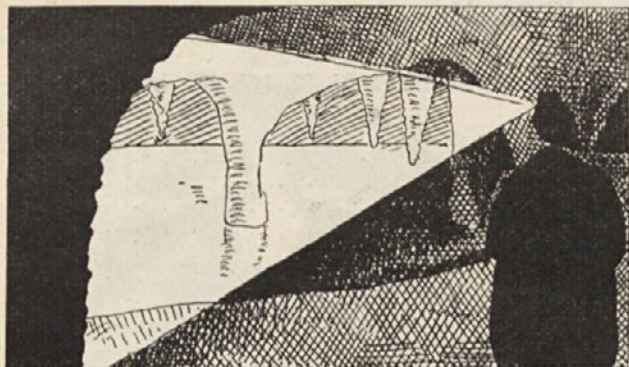
Nič posebnega. Abadon je položil svojo črno roko po hrbtu.

»Videc, sedaj pa le!«

Res, sovine oči so začarele kot luči in osvetlile temno pot.

Brez težave so korakali dalje ...

Prišli so do velikega podzemnega jezera.



Temno modra voda je bila mirna in tiha.

»Kakor Mrtvo morje!« je zabrundal Žeja, pri srcu pa mu ni bilo nič kaj na smeh.

Kamor je padala luč iz sovinih oči, se je svetila voda kakor živo srebro. Martinec je stal, kot da so mu noge vko-pane, in se je ganil šele, ko ga je dregnil Žeja:

»Primaruha!«

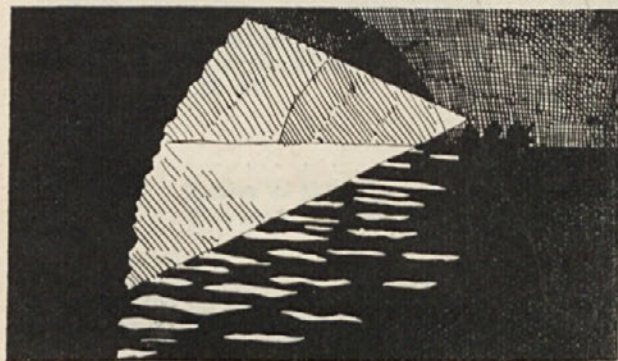
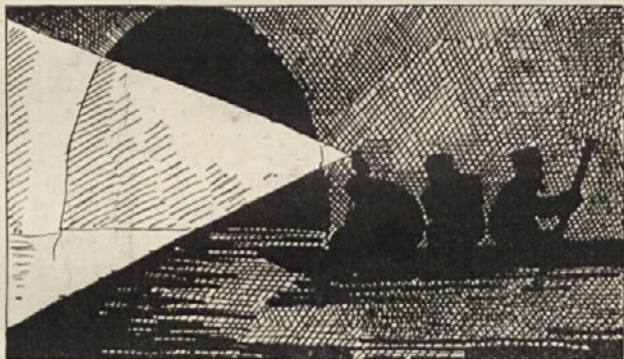
»No!« ju je opomnil Abadon.

Na bregu je bil privezan čolnič.

Sedli so vanj in odri-nili. Žeja je prijel za veslo in krepko za-veslal.

Čudovita vožnja je bila to!

Sova je osvetljevala



Iz temnih globin se je dvignila grozna žival, ki je nista še nikoli videla.

»Nič se ne bojta!« je tolažil Abadon. »To je živalca, ki ji pravimo zmaj. Učenjaki tam gori se motijo, če pravijo, da ne ž' ve več...«

Vstal je in dvignil roko.

(Dalje v prihodnjem letniku.)



temne hodnike in kanale, skozi katere so pluli. Vendar je bilo Martince nekoliko strah. Celo Žeja je nekaj mrmral v svojo brado... »Primaruha, bolje se že počutim, če imam trdo skalo pod nogami!«

Tedaj pa sta oba z Martincem prestrašeno kriknila...

Miklavž prihaja
(B. Krečič, Maribor)



Kristus se je rodil
(Castor in Polux)



Glejte, čudo se godi, opolnoči...
(B. Krečič, Maribor)



Dva, ki bosta izžrebana, dobita nagrado. Rešitev je poslati do 15. dec. na naslov: »Ugankarski striček Našega doma«, Maribor, Koroška c. 1.

Rešitev ugank

v novemberski številki »Našega doma«

1. Vremenska napoved za november: Z dreves če listje še ni odpadlo, bo mraza dosti, toplote malo.
 2. Pregovor: Ena mati lažje oskrbuje šest otrok, kot pa šest otrok eno mater.
 3. Ob vodi: Tiha voda globoko dere.
 4. Črkovnica: Napuh je omotica devštva. A. M. S.
 5. Zvezda: Zvezda mila je migljala in naš rod vodila je.
 6. Kdo sem: Rob-Ida = Robida.
- Prav so rešili: Angela Pečnik (5), Stanko Kapš (5), Franc Sodja (5), Anton Cesar (5), Jožef Sodja (5), Jožef Mlakar (5), Joško Novak (4), Joško Makoter (5), Rudolf Stegmüller (3), Marjanka Blumer (4), Francka Vavpotič (4), »Mariborski firbeci« (6), E. Weber (6), B. Krečič (6), H. Vivat (6).

Izžrebana sta bila: Stanko Kapš, Ljubljana, Semeniška 4 in H. Vivat, Maribor.

Mojim ugankarjem. Zima je, kajne, ljubi moji. Marsikateri bo zlezal v kot na zapeček ter bo rad ali nerad božal Lončarjevo Micko. Tudi mene, Ugankarskega strička včasih rado zebe, a tako hudo pa vendar ne, da bi mi zmrznil jezik. O, ta ne da miru, prav kakor onile Urši, kateri je migal jezik še tri dni po smrti. Pa nikarte misliti, da je Striček kakšna klepetulja. O, jaz znam, če je treba, jezik moško držati za zobmi. Če pa mi včasih skoči izza plota, pa mora biti že kak poseben vzrok. Prav za prav, jaz tudi ženskam ne zamerim prehudo, če prevneto vrtijo svojo lajno. Bodimo si odkriti, jezik je vendarle včasih edino žensko orožje, če tudi marsikdaj zelo strupeno,

s katerim se branijo. Kdor mnogo drega v osinjak, si je pač sam kriv, če ga ose opikajo. Zato pa se Striček rajši takih osinjakov izogne za cel kilometer, kakor da bi kdaj na svoji koži čutil sladkosti takih-le nevšečnih ženskih opikov. Če začne na primer šturmati moja ta stara, jo sicer grdo pogledam; ker pa grdi pogledi vedno ne zaležejo dosti, praskati z nežnim ženskim spolom pa se tudi ne spodobi, zato se rajši poslužim strategije znamenitih vojskovodij — to se pravi, umaknem svojo fronto v varno ozadje. Vidite, zdaj sem se pa zaklepetal, čeravno sem sklenil, da ne bom nikdar posnemal moje stare. Kaj sem že hotel reči? Aha, že vem! Dolžan sem bil odgovora tistemu-le Janezu, tam izpod Boča. — Vprašuje me namreč, če sem že bil kdaj na Boču. Sploh smešno vprašanje! Kje pa še Striček ni bil? Iz Boča imam slabe spomine. Tam sem ob priliki nekega izleta bil premočen do kože. Ko sem potožil to nezgodo nekemu Nemcu, mi je ta rekel, da se je podobna smola zgodila tudi njemu ter da je bil moker durch und durch, to se pravi skozi in skozi. Jaz sem bil premočen do kože, Nемец pa skoz in skoz, zato se mi je v srce zasmilil. — Nadalje me ta ljubi Janez izprašuje, če sem kdaj kaj študiral in če se spoznam kaj na fižo-

lofijo. Ne vem, čemu bodo Janezu ti podatki. Cudim se, da me še ne vpraša, kdaj in ob kateri minuti sem bil rojen. Da sem bil rojen, to je enkrat ena, samo to ne vem, ali sem bil vsem dobrodošel, ko so me kupili. Moja rajna babica, Bog ji daj nebesa, mi je večkrat rekla, ko me je namazala z brezovim oljem, da bi oče in mama naredila bolj pametno, če bi mesto mene kupila kaj boljšega. No, Bog pomagaj, kaj pa morem jaz zato, če se me drži že od rojstva porednost. — Tudi v šolo sem hodil. Strgal sem dovolj hlač, kolikor jih nisem na šolskih klopeh, toliko pa na drevesu, ko sem lovil ptiče. Ko sem odrastel ter postal fant od fare, so me proti moji volji dali na vladne stroške študirat v hotel Graf, Ključavničarska 2, to je bila gimnazija; v visoki šoli pa sem nekaj časa, dokler me niso ven vrgli, študiral v penziju Hohnjec, Sodna ulica. To je bilo v letu Gospodovem, ko je vladala pri nas svoboda gibanja in pisanja ter je dirigirala javno mnenje po svoji volji JNS, slabega spomina. — Toda o tem kaj več v prihodnjem letu, ako Bog da, to se pravi, če bomo vsi zdravi. Za Novo leto pa Vam želim zvrhan koš samih dobrot, dekletom ženinov, fantom pa pri izbiri nevest mnogo sreče in pameti. Na svidenje in najlepše pozdrave! Ugankarski striček!

VSAK

SLOVENSKI GOSPODAR
ZAVARUJE SEBE, SVOJCE IN SVOJE IMETJE
EDINO LE PRI

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

ZAVARUJE: POŽAR — VLOM — NEZGODE
KASKO — JAMSTVO — STEKLO
ZVONOVE — ŽIVLJENJE
KARITAS

Podruž. Celje: Palača Ljudske pozornice

Glavno zastopstvo: Maribor, Loška ul. 10

Krajevni zastopniki v vsaki fari